

Protokół
z kontroli problemowej przeprowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
w Starachowicach

1. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje miasto Starachowice, w którym zamieszkuje 53 029 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach został powołany na mocy Zarządzenia Nr 5/90 Prezydenta Miasta Starachowice z dnia 22 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach oraz Uchwały Nr VIII/13/93 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 28 grudnia 1993 r. w sprawie: powołania jednostki organizacyjnej gminy pod nazwą „Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej”. Ośrodek posiada własny REGON 290017501 i NIP 664-10-35-461.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XII/7/05 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 24 października 2005 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach. (Ostatnia aktualizacja Statutu nastąpiła Uchwałą Nr V/13/08 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 30 maja 2008 r. w sprawie zmian w Statucie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach.)
- 2) Regulamin Organizacyjny, który został przyjęty Zarządzeniem Nr 6/2008 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach z dnia 4 sierpnia 2008 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego i uaktualniony Zarządzeniem Nr 16/2010 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie zmian do Regulaminu Organizacyjnego.
- 3) Uchwałę Nr VII/10/04 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 5 lipca 2004 r. w sprawie: określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Starachowicach.

- 4) Uchwałę Nr I/8/06 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 30 stycznia 2006 r. w sprawie: ustalenia zasad zwrotu przez osobę lub rodzinę, w części lub całości wydatków pieniężnych na pomoc w formie dożywiania.

Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach jest Pan Jarosław Michalski, Zastępcą Dyrektora Pani Edyta Duchnowska.

Dyrektor Ośrodka działa na podstawie Upoważnienia Prezydenta Miasta Starachowice z dnia 20 grudnia 2006 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Upoważnienie Prezydenta w powyższym zakresie z dnia 3 sierpnia 2009 r. posiada również Pani Edyta Duchnowska, Zastępca Dyrektora Ośrodka.

2. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon – starszy inspektor Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – koordynator kontroli,
2. Katarzyna Turkowska – starszy specjalista Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego,

działający na podstawie upoważnień do kontroli z dnia 21 lutego 2012 r. Nr 132/2012 i 133/2012 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do Książki kontroli Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach pod pozycją 1/2012.

3. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 23, 24 i 27 lutego 2012 r.

4. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) oraz przepisy

rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2011 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli było:

1. Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.
2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.
3. Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.
4. Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego oraz wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Główna siedziba Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach, z kadrami kierowniczą i pracownikami socjalnymi, mieści się przy ul. Krywki 14, 27-200 Starachowice. Zajmuje 29 pomieszczeń w przedwojennym jednopiętrowym budynku, który wymaga remontu ze względu na panującą wilgoć i grzyb na ścianach oraz nieszczelne okna. Pokoje są wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe nie dają klientom pełnej swobody przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku wymagającymi interwencji Ośrodka są: bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niepełnosprawność lub długotrwała choroba. Wypłaty świadczeń z pomocy społecznej dokonywane są głównie w Kasie MOPS oraz w szczególnych przypadkach na indywidualne konto klienta.

Ad 1. Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy

Według informacji uzyskanych od Pani Jolanty Bogusławskiej, Starszego Specjalisty ds. Kadr na dzień kontroli w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Starachowicach

zatrudnionych było 136 pracowników, w tym 27 pracowników socjalnych. W ramach Ośrodka funkcjonują: Dział Pomocy Środowiskowej, Dział Realizacji Świadczeń, Dział Usług Opiekuńczych, Dział Usług Specjalistycznych, Klub Integracji Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy – zgodnie z Regulaminem organizacyjnym MOPS podlegają Zastępcy Dyrektora; natomiast Dyrektorowi Ośrodka podlegają: Radca prawny, Dział Dodatków Mieszkaniowych, Dział Świadczeń Rodzinnych, Główny księgowy, Stanowisko ds. pracowniczych, Stanowisko ds. administracyjnych, Stanowisko ds. informatyki, Stanowisko ds. bhp, Noclegownia dla bezdomnych.

Przedmiotem kontroli było zbadanie zgodności kwalifikacji kadry kierowniczej Ośrodka oraz pracowników zajmujących się zadaniami z zakresu pomocy społecznej z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Według art. 116 § 1 cyt. ustawy pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- 1) posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych;
- 2) ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna;
- 3) do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia i nauki o rodzinie.

Zgodnie z art. 122 § 1 osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W toku kontroli stwierdzono, iż kadra kierownicza Ośrodka oraz pracownicy merytoryczni realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej posiadają wymagane na danym stanowisku kwalifikacje i staż pracy (Załącznik 1 – tabela dotycząca pracowników MOPS).

W kontrolowanej jednostce pracownicy socjalni posiadają legitymacje służbowe wydane wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz. 672), które zgodnie z rozporządzeniem wymagane są przy przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Na jednego pracownika socjalnego przypada 1964 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.

Zasiłki stałe

W roku 2011 pomocą w formie zasiłku stałego objęto 486 osób, w tym 393 samotne, na łączną kwotę 1 622 086 zł – z czego 20% (312 974 zł) stanowiły środki własne gminy, a pozostałe to dotacja celowa budżetu państwa. Wydano 9 decyzji odmownych. Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W roku 2011 OPS opłacał składkę zdrowotną za 418 osób.

Kontroli poddano 10 losowo wybranych akt, na podstawie których wydano decyzje o numerach:

MOPS.DRŚ/8122-7/BT/12, MOPS.DRŚ/8122-232/BT/11, MOPS.DRŚ/8122-6/BT/12,
MOPS.DRŚ/8122-140/BT/11, MOPS.DRŚ/8122-11/BT/12, MOPS.DRŚ/8122-1/BT/12,
MOPS.DRŚ/8122-95/BT/11, MOPS.DRŚ/8122-113/BT/11, MOPS.DRŚ/8122-311/BT/11,
MOPS.DRŚ/8122-94/BT/11.

W 2011 r. akta klientów znajdowały się w teczkach osobowych opatrzonych imieniem, nazwiskiem, adresem klienta. Od 2012 r. dokumenty rozdzielone są według rodzaju zasiłków i znajdują się w osobnych segregatorach. Dokumentacja stanowiąca podstawę do przyznania pomocy, określająca sytuację osobistą, materialną i dochodową była kompletna. Zgodnie z art. 107 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy była sporządzana aktualizacja wywiadu środowiskowego nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.

Podstawa prawna decyzji zawierała aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego. W decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. W uzasadnieniach w sposób jasny i szczegółowy przedstawiono przyczyny przyznania zasiłku. Decyzje odbierane były osobiście i poświadczone podpisem. Zasiłki zostały prawidłowo wyliczone.

Zasiłki okresowe

W 2011 r. MOPS w Starachowicach przyznał zasiłki okresowe 1 102 osobom, w tym głównie z powodu bezrobocia – 661. Kwoty zasiłków pokrywane były z dotacji celowej oraz środków własnych, w łącznej wysokości 1 690 389 zł. Zasiłki były wypłacane najczęściej

przez okres dwóch miesięcy. Wydano 3 100 decyzji, w tym 40 odmownych. Wysokość zasiłków jest zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Kontroli poddano losowo wybrane akta w ilości 9, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

MOPS.DRŚ/8123/8/359/359/12, MOPS.DRŚ/8123/10/453/453/12,
MOPS.DRŚ/8123/8/394/394/12, MOPS.DRŚ/8123/12/585/585/12,
MOPS.DRŚ/8123/9/403/403/12, MOPS.DRŚ/8123/3/111/80/11,
MOPS.DRŚ/8123/3/111/974/11, MOPS.DRŚ/8123/3/111/1793/11,
MOPS.DRŚ/8123/13/646/1567/11.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację. W aktach ponadto znajdują się między innymi dokumenty poświadczające posiadane przez klientów dochody, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy o zarejestrowaniu jako osoba bezrobotna, zaświadczenia lekarskie.

Pomoc przyznano w oparciu o aktualne przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego. Informowano również stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. Decyzje odbierane były osobiście i poświadczone podpisem. Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2011 roku objęto ogółem 4 029 osób, a ogólny koszt Programu wyniósł 968 639 zł. Pomoc w formie posiłków otrzymało 1 116 dzieci, młodzieży oraz dorosłych, na które Ośrodek wydatkował 513 197 zł. Na zakup żywności przyznano zasiłki celowe dla 994 osób oraz 789 osób otrzymało świadczenie rzeczowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach opłacał za dożywianie 775 dzieci z 28 placówek oświatowych, działających na terenie Miasta Starachowice.

Ponadto Ośrodek opłacał posiłki za 6 dzieci, które uczęszczały do innych szkół poza terenem miasta, np.: SOSW w Skarżysku-Kamiennej, Szkoła w Dziurówie oraz Zespół Szkół Morskich w Kołobrzegu.

Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży udzielana jest na wniosek rodziców, dyrektora szkoły lub pracownika socjalnego. Większość dzieci i młodzieży otrzymuje gorący posiłek lub pełny obiad, z wyjątkiem dwóch zasadniczych szkół zawodowych, w których dożywianie prowadzone jest w postaci mleka i bułki/kanapki. Zgodnie z wyjaśnieniami

Dyrektora Ośrodka i Kierownika Działu Realizacji Świadczeń powyższa sytuacja spowodowana jest brakiem warunków lokalowych w w/w placówkach umożliwiających zorganizowanie stołówek szkolnych (Załącznik 2 – wyjaśnienia).

Kontrolowana jednostka udzielała zasiłków celowych z Programu kierując się przepisami ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, ustawy o pomocy społecznej oraz zasadami zawartymi w załączniku nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Starachowicach Nr I/8/06 z dnia 30 stycznia 2006 r. MOPS w Starachowicach przyjął zasadę, iż dzienna stawka na zakup posiłku lub żywności wynosi 3 zł. W związku z tym miesięczna stawka na osobę wynosiła 90 lub 93 zł w zależności od liczby dni w miesiącu.

Należy podkreślić, że w okresie wakacyjnym w mieście Starachowice w 2011 r. nie funkcjonowała żadna stołówka ani też punkt wydawania gorącego posiłku, dlatego też proponowano dzieciom lub ich rodzicom skorzystanie z obiadów w stołówce Caritas.

Podczas kontroli sprawdzono 15 losowo wybranych akt świadczeniobiorców dotyczących decyzji przyznających pomoc w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” o numerach:

MOPS.DRŚ/812D-413/264/2011, MOPS.DRŚ/812D-127/483/2011, MOPS.DRŚ/812D-573/387/2011, MOPS.DRŚ/812D-299/69/2011, MOPS.DRŚ/812D-905/479/2011, MOPS.DRŚ/812D-17/105/2011, MOPS.DRŚ/812D-913/470/2011, MOPS.DRŚ/812D-573/81/2011, MOPS.DRŚ/812D-561/520/2011, MOPS.DRŚ/812D-89/334/2011, MOPS.DRŚ/812D-93/286/2011, MOPS.DRŚ/812P-587/1814/2011, MOPS.DRŚ/812P-585/1129/2011, MOPS.DRŚ/812P-403/740/2011, MOPS.DRŚ/812P-273/1592/2011.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja – wywiad środowiskowy oraz niezbędne załączniki określające sytuację osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Ad. 3 Jakość organizacji usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza

pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem osobom samotnym lub osobom, których rodzina nie może takiej opieki zapewnić.

W 2011 r. Dział Usług Opiekuńczych MOPS w/w formą pomocy objął 130 osób, w tym 56 samotnych i 74 w rodzinie. Opiekę sprawowało 29 opiekunek. Nie wydano decyzji odmownych. Odpłatność za świadczone usługi ustala się w zależności od dochodu na osobę na podstawie Uchwały Nr VII/10/04 Rady Miejskiej w Starachowicach z dnia 5 lipca 2004 r. Do wysokości 477 zł dochodu na osobę usługi były świadczone nieodpłatnie. Średnia odpłatność za 1 godzinę usług opiekuńczych w przypadku osób samotnych wyniosła 1,70 zł, a w rodzinie – 3,97 zł. Pełny koszt 1 roboczogodziny wyniósł 16,06 zł. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek osoby uprawnionej lub pracownika socjalnego, świadczeniobiorcy byli zwolnieni częściowo lub w całości z ponoszenia opłat. Wniosek rozpatruje i opiniuje działająca w MOPS Komisja ds. Usług Opiekuńczych. W oparciu o opinię w/w Komisji decyzję podejmuje Dyrektor MOPS. W 2011 r. zwolniono z ponoszenia opłat za usługi opiekuńcze 7 osób, w tym 2 częściowo. (Załącznik 3 – informacje).

W toku kontroli sprawdzono 11 losowo wybranych akt osobowych, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

MOPS.DUO/813-106/2011, MOPS.DUO/813-129/2011, MOPS.DUO/813-189/2011,
MOPS.DUO/813-57/2011, MOPS.DUO/813-9/2011, MOPS.DUO/813-143/2011,
MOPS.DUO/813-172/2011, MOPS.DUO/813-153/2011, MOPS.DUO/813-149/2011,
MOPS.DUO/813-161/2011, MOPS.DUO/813-22/2011.

Na podstawie analizy skontrolowanych dokumentów nie stwierdzono nieprawidłowości. W aktach znajdowały się wnioski o udzielenie pomocy, wywiady środowiskowe, dokumenty potwierdzające sytuację dochodową i zdrowotną klienta, decyzje administracyjne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach realizuje też specjalistyczne usługi opiekuńcze, które zgodnie z ustawą o pomocy społecznej są przyznawane osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają usług dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

W 2011 r. Dział Usług Specjalistycznych MOPS objął tą formą pomocy 104 osoby (w tym 37 dzieci). Na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 185, poz. 1598) usługi świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym m.in.: pedagoga, logopedę, pielęgniarkę, fizjoterapeutę.

Z terapii logopedycznej skorzystało 20 osób, w tym 14 dzieci. To osoby po wypadkach, udarach mózgu, guzach mózgu, które utraciły zdolność mówienia lub ich mowa została zaburzona. Dzieci ze schorzeniami: dziecięcym porażeniem mózgowym, autyzmem, zespołem Downa. Z rehabilitacji ruchowej skorzystało 59 osób, w tym 6 dzieci. Rehabilitacja prowadzona była dla osób mających w znacznym stopniu ograniczoną sprawność ruchową. Terapią pedagogiczną objęto 30 osób, w tym 21 dzieci. Usługi te miały na celu: usprawnianie rozwoju podopiecznego, naukę nawiązywania kontaktu z otoczeniem, kształtowanie niezależności w życiu codziennym. Opieką pielęgniarstwa objęte były 4 osoby dorosłe, które wymagały pielęgnacji i wsparcia w podstawowych czynnościach życiowych.

Odpłatność za świadczone usługi ustala się w zależności od dochodu na osobę – do wysokości 477 zł usługi były świadczone nieodpłatnie. Najniższa odpłatność za 1 godzinę wynosiła 0,42 zł dla osób samotnych i 0,97 zł dla osób w rodzinie. W wyjątkowo trudnych sytuacjach chorzy byli zwolnieni z ponoszenia opłat w całości lub w części. Decyzję taką podejmował Dyrektor Ośrodka na pozytywnie zaopiniowany wniosek pracownika socjalnego, który rozpatrywała działająca w Dziale Usług Specjalistycznych Komisja ds. zwolnień z opłat. (Załącznik 4 – informacje).

W toku kontroli sprawdzono 10 losowo wybranych akt osobowych, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

MOPS.DUS./813-41/12, MOPS.DUS./813-61/12, MOPS.DUS./813-201/11,
MOPS.DUS./813-163/11, MOPS.DUS./813-18/12, MOPS.DUS./813-156/11,
MOPS.DUS./813-65/12, MOPS.DUS./813-169/11, MOPS.DUS./813-4/12,
MOPS.DUS./813-75/12.

Na podstawie skontrolowanych akt nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie przyznawania specjalistycznych usług opiekuńczych. W teczkach indywidualnych klientów znajdowały się wnioski o udzielenie pomocy, wywiady środowiskowe, dokumenty potwierdzające sytuację dochodową klienta, zaświadczenia od lekarzy specjalistów, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, decyzje administracyjne.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej skierował do domów pomocy społecznej. W 2011 roku jednostka opłacała pobyt w domach pomocy społecznej 104 osób, w tym 38 skierowanych w 2011 r. Na pokrycie kosztów pobytu wydatkowano 2 018 364 zł.

Ad. 4 Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego oraz wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca socjalna (art. 45 ustawy o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt. 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Starachowicach jest realizowana przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej, który dzieli się na kilka zespołów wykonujących określone zadania:

1) Zespół Terenowej Pracy Socjalnej:

- rozpoznawanie sytuacji osób/rodzin w oparciu o przeprowadzone wywiady środowiskowe,
- informowanie klientów o możliwościach Ośrodka udzielania pomocy i współpracy w zakresie pomagania w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych,
- informowanie o uprawnieniach instytucji niezbędnych w rozwiązywaniu problemów klientów (np. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowy Urząd Pracy, sądy, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja),
- współpraca z zespołami MOPS oraz innymi urzędami w zależności od potrzeb celem pomocy podopiecznym w przewyżnianiu trudności życiowych,
- kierowanie klientów do specjalistów w punkcie konsultacyjnym MOPS lub działających w organizacjach pozarządowych,
- kierowanie i motywowanie klientów do podjęcia leczenia odwykowego,
- motywowanie do zmiany postawy życiowej z biernej na aktywną,
- pomoc klientom w wypełnianiu druków, pisaniu podań o pracę itp.

2) Zespół do Pracy z Osobami Chorymi i Niepełnosprawnymi, w tym Sekcja ds. Uzależnionych i Chorych Psychiczenie:

- rozpoznawanie środowiska w/w osób i przeprowadzanie wywiadów środowiskowych,
- prowadzenie bazy danych o podmiotach zajmujących się w/w osobami,
- informowanie klientów o możliwościach udzielania pomocy i współpracy w zakresie pomagania w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych,

- reprezentowanie w razie potrzeby interesów klientów w urzędach i instytucjach,
- pomoc w likwidacji barier architektonicznych, w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego,
- współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc specjalistyczną, np. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, PFRON, pielęgniarki środowiskowe, stowarzyszenia,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia w zakładach pracy chronionej,
- monitorowanie jakości życia podopiecznych i ich rodzin,
- interweniowanie w sytuacjach kryzysowych.

3) Zespół do Spraw Osób Bezrobotnych:

- sporządzanie pełnej dokumentacji do pozyskania środków na zorganizowanie prac społecznie użytecznych dla klientów MOPS,
- w momencie pozyskania środków na zorganizowanie prac oraz przeszkolenie z zakresu bhp, rekrutacja osób i monitorowanie rzetelności wykonywania powierzonych obowiązków,
- motywowanie osób bezrobotnych do sprawdzania na bieżąco ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- kierowanie osób z przewlekłymi schorzeniami do ustalenia stopnia niepełnosprawności,
- aktywizacja zawodowa klientów poprzez uczestnictwo w projekcie Klubu Integracji Społecznej: zawieranie kontraktów socjalnych i monitorowanie udziału,
- motywowanie klientów do podjęcia leczenia odwykowego,
- pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych,
- monitorowanie nowych ofert szkoleń i kursów w instytucjach szkolących oraz rekrutacja osób chętnych,
- praca z klientem w celu właściwego przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą.

4) Zespół do Pracy z Rodziną:

a) rodziną dotkniętą problemem przemocy

- zebranie informacji dotyczących formy przemocy, jej rozmiaru i częstotliwości występowania,
- budowanie sieci wsparcia, nawiązywanie kontaktu z członkami rodziny i sąsiadami,
- przedstawianie informacji o wszystkich możliwych formach pomocy i instytucjach świadczących pomoc,
- informowanie o prawach osoby doznającej przemocy w rodzinie,
- kierowanie osoby doświadczającej przemocy do uczestnictwa w grupach wsparcia,

- wzmocnianie postaw asertywnych mających na celu zatrzymanie przemocy, motywowanie do dokonywania zmian,
- systematyczny monitoring sytuacji rodziny,
- interwencje w sytuacjach kryzysowych,
- wspólne wizyty w miejscu zamieszkania z dzielnicowym, kuratorem, pedagogiem,
- kierowanie ofiar przemocy do placówek medycznych,
- kierowanie sprawców przemocy na indywidualne konsultacje do specjalisty od pracy ze sprawcami przemocy,
- współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie,
- tworzenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

b) rodziną z problemem alkoholowym

- prowadzenie rozmów uświadamiających problem choroby alkoholowej,
- informowanie o możliwości podjęcia leczenia odwykowego,
- współpraca z GKRPA i innymi instytucjami zajmującymi się problemem uzależnień,
- kierowanie wniosków do GKRPA o leczenie odwykowe,

c) rodziną niepełną, wielodzietną

- zebranie informacji na temat trudności wychowawczych i rozumienia przez rodziców potrzeb dzieci,
- kierowanie na konsultacje psychologiczne,
- informowanie o placówkach udzielających pomocy dzieciom sprawiającym trudności wychowawcze,
- kierowanie dzieci do świetlic środowiskowych,
- wzmocnianie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez częste z nimi rozmowy i zwracanie uwagi na właściwe relacje pomiędzy członkami rodziny,
- wspólne wizyty w miejscu zamieszkania z psychologiem, pedagogiem, kuratorem,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i motywowanie klientów do nawiązania kontaktu ze specjalistami,
- podejmowanie interwencji w sytuacjach zagrożeń, zaniedbań.

W roku 2011 pomoc w formie pracy socjalnej świadczona była dla 2 123 rodzin, w tym wyłącznie w tej formie dla 1 740 rodzin. Zawarto 159 kontraktów socjalnych, w tym 21 przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej i 138 kontraktów w Klubie Integracji Społecznej w związku z realizacją projektu systemowego.

Głównymi przyczynami zawierania kontraktów była:

- aktywizacja klientów pod kątem podjęcia zatrudnienia,
- ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- podjęcie działań związanych z nadużywaniem alkoholu przez klientów lub członków ich rodzin,
- podjęcie działań związanych z występowaniem przemocy w rodzinie.

W 2012 r. do dnia kontroli zawarto 20 kontraktów z osobami bezrobotnymi w celu podjęcia prac społecznie użytecznych zorganizowanych przez MOPS we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. (Załącznik 5 – informacje).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starachowicach w celu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poczynił następujące działania:

W roku 2011 w ramach projektu Program Operacyjny Kapitał Ludzki zatrudniono 2 asystentów rodziny posiadających wykształcenie uprawniające do świadczenia takich usług. Praca asystentów w środowiskach rodzinnych beneficjentów polegała m.in. na: wspieraniu w rozwiązywaniu bieżących problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych; pomaganiu dzieciom w przygotowaniu do zajęć szkolnych; pomocy w załatwianiu spraw urzędowych; wsparciu w poszukiwaniu zatrudnienia; motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W roku 2011 z pomocy asystentów rodziny skorzystało 25 rodzin.

Na rok 2012 Ośrodek dokonał aktualnej analizy rodzin i wytypował 23 środowiska, które wymagają wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Od miesiąca lutego br. MOPS w ramach projektu zatrudnia 2 osoby na stanowisku asystenta rodziny, którzy świadczą usługi wspierające i aktywizujące w środowiskach rodzinnych. Z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka wynika, iż Rada Miasta nie podjęła jeszcze uchwały w sprawie realizacji przez MOPS zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Załącznik 6 – wyjaśnienia).

Dodatkową inicjatywą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starachowicach jest realizacja od 2008 r. projektu systemowego pn. „Klub Integracji Społecznej jako narzędzie aktywnej integracji, w wymiarze społecznym, zawodowym, zdrowotnym i edukacyjnym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, który kontynuowany jest do chwili obecnej. Beneficjentami projektu w roku 2011 było 100 osób, w tym 80 bezrobotnych oraz 20 nieaktywnych zawodowo, posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Celem projektu w szczególności było: wyposażenie

uczestników w wiedzę i umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, poszerzenie kompetencji zawodowych i społecznych umożliwiających powrót na rynek pracy, zmiana postawy z biernej na aktywną zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym, wzmacnianie motywacji do działania i samodoskonalenia, umożliwienie dostępu do szeroko rozumianej wiedzy z różnych sfer życia.

W 2011 r. w projekcie w ramach aktywnej integracji realizowano następujące działania:

- 1) poradnictwo indywidualne (zawodowe, psychologiczne, prawne, ds. uzależnień)
- 2) warsztaty grupowe (przygotowanie do poszukiwania zatrudnienia, trening umiejętności społecznych, z zakresu prawa pracy i rodzinnego)
- 3) kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje:
 - Opiekunka osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci - 16 osób
 - Prawo jazdy kat. C - 1 osoba
 - Przedstawiciel handlowy z prawem jazdy kat. B - 23 osoby
 - Pomoc administracyjno – biurowa - 5 osób
 - Sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej + magazynier + operator wózka - 28 osób
 - Sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej + magazynier - 4 osoby
 - Operator wózka widłowego - 2 osoby
 - Technolog robót wykończeniowych - 5 osób
 - Operator koparko – ładowarki - 3 osoby
 - Spawanie metodą TIG - 2 osoby
 - Projektowanie stron WWW - 1 osoba
- 4) wyjazdowe warsztaty aktywizacyjno-integracyjne, jako przykłady dobrych praktyk z zakresu ekonomii społecznej
- 5) usługi wspierające i aktywizujące - praca 2 asystentów rodzinnych.

W roku 2012 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuuje realizację projektu systemowego. Uczestnikami projektu w roku bieżącym jest 90 osób bezrobotnych, w tym osoby długotrwale bezrobotne.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli nie stwierdzono uchybień w zakresie sposobu ustalania uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej. Na podstawie skontrolowanych dokumentów należy uznać, iż pomoc w formie zasiłku stałego i okresowego przyznawano celowo i zasadnie, zgodnie

z obowiązującymi przepisami prawa. W udostępnionych w trakcie kontroli aktach znajdują się aktualne zaświadczenia o wysokości dochodu i inne niezbędne dokumenty mające wpływ na ustalenie sytuacji dochodowej, materialnej czy rodzinnej osoby i rodziny.

W skontrolowanej dokumentacji, zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, na każdą zmianę danych zawartych w wywiadzie znajduje się aktualizacja wywiadu środowiskowego. W przypadku przyznania stałych form pomocy aktualizacja wywiadu środowiskowego jest sporządzana nie rzadziej, niż co sześć miesięcy mimo braku zmiany danych. Decyzje administracyjne odbierane są osobiście przez klientów pomocy społecznej lub wysyłane za poświadczeniem odbioru.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze MOPS w Starachowicach świadczy w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. W skontrolowanych aktach świadczeniobiorców znajdowały się wszystkie niezbędne dokumenty, na podstawie których przyznawano tę formę pomocy.

Dokumentacja jest prowadzona w sposób bardzo jasny, uporządkowany i systematyczny. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, iż w wywiadach środowiskowych znajdują się wyczerpujące informacje na temat sytuacji socjalno-bytowej wnioskodawców.

Kadra kierownicza Ośrodka oraz pracownicy merytoryczni realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej posiadają wymagane na danym stanowisku kwalifikacje.

Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w MOPS spełnia wymogi art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

Natomiast w § 3 Statutu widnieją zapisy nieobowiązujących już ustaw: ustawy o pracownikach samorządowych z dnia 22 marca 1990 roku, ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej z dnia 22 kwietnia 2005 roku, ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 roku oraz nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej z dnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Statut wymaga również zmian w części dotyczącej zadań własnych i zleconych aktualnie realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ponadto Zespół inspektorów ustalił, iż w dwóch zasadniczych szkołach zawodowych dożywianie prowadzone jest jedynie w postaci mleka i bułki/kanapki.

Stwierdzono również, iż budynek, w którym znajduje się główna część Ośrodka wymaga gruntownego remontu. Warunki lokalowe nie dają klientom pełnej swobody przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

6. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację,
- informacje i wyjaśnienia udzielone przez Dyrektora oraz pracowników kontrolowanej jednostki.

7. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61, poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół sporządzono 27 marca 2012 r., podpisano 2 kwietnia 2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon
2. Katarzyna Turkowska

Ze strony kontrolowanej:

- Jarosław Michalski – Dyrektor MOPS
Edyta Duchnowska – Z-ca Dyrektora MOPS